

TÜRKÇE - 5

2. TEMA
ATATÜRK'Ü TANIMAK
DİNLEME/İZLEME

DİNLEME/İZLEME**T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme**

Ön Bilgileri Harekete Geçirme ve Kullanma: Ön bilgileri harekete geçirme ve kullanma stratejisi öğrencinin dinlemeye başlamadan önce dinleyeceği/izleyeceği ile ilgili bildiklerini, deneyimlerini, önceden dinlediği/izlediği metinlerdeki bilgileri uzun süreli belleğinden getirip dinleme boyunca anlamı yapılandırmak için kullanmasıdır. Bu stratejiyi kullanırken öğrenci, ön bilgileriyle yeni öğrendiği bilgileri ilişkilendirir.

Etkinlik

“Atatürk Hakkında Ne Biliyorum ve Ne Öğrendim?”

Açıklama: Öğretmen dinleme metninden önce öğrencilerden Mustafa Kemal ATATÜRK hakkında daha önce karşılarına çıkan bilgileri hatırlayarak yazmalarını ister. Metni bölüm bölüm dinleteceğini her bölüm sonrası not almaları için yeterli süre vereceğini açıklar. Daha sonra, dinledikleri metinden yola çıkarak aldıkları notlarla ön bilgilerini karşılaştıracaklarını söyler. Karşılaştırma sonrasında öğrencilere ön bilgileri ile dinledikleri metinden öğrendikleri örtüşüyorsa tablonun “Uyum” sütunundaki ilgili yere “✓”, örtüşmüyorsa “X” işareti koymalarını söyler.

5 TÜRKÇE

1. Metni dinlemeden önce aşağıdaki tabloda yer alan soruların cevaplarını “Ön Bilgilerim” sütununa sırasıyla yazınız.

Atatürk’le İlgili			
Sorular	Ön Bilgilerim	Dinlerken Öğrendiklerim	Uyum
Annesi kimdir?		Zübeyde Hanım	
Babasının adı nedir?		Ali Rıza Efendi	
Hangi tarihte doğmuştur?		1881 yılında	
Ne zaman vefat etmiştir?		10 Kasım 1938	
Nerede doğmuştur?		Selânik’te	
Nerede vefat etmiştir?		İstanbul’da Dolmabahçe Sarayı’nda	
Nüfusa kayıtlı olduğu il neresidir?		Gaziantep	
Hangi okulları bitirmiştir?		Şemsi Efendi Mektebi, Askerî Rüştiye, Manastır Askerî İdadisi, Harp Okulu, Harp Akademisi	
Katıldığı savaşlar hangileridir?		Trablusgarp, I. Balkan, I. Dünya Savaşı, Kurtuluş Savaşı, Sakarya Savaşı, Büyük Taarruz	
Yazdığı kitaplar nelerdir?		Nutuk, Bölüğün Muharebe Eğitimi, Cumalı Ordugâhı, Taktik ve Tatbikat Gezisi, Geometri	
Ürettiği Türkçe kelimeler nelerdir?		Boyut, dikey, kenar, çizgi, eğik, alan, kare, çevre, yüzey	
Nelere ilgi duyar?		Kitap okuma, müzik dinleme, dans etme, ata binme, yüzme, zeybek oyunları, güreş, Rumeli türküleri	

2. Aşağıdaki dinleme/izleme metnini dikkat dağıtıcı hareketlerden/davranışlardan kaçınarak ve gerektiğinde not alarak dinleyiniz/izleyiniz. (Metni dinlemek için karekodu okutunuz.)

3. Dinlerken aldığınız notlarla ön bilgilerinizi karşılaştırınız. Uyum sütununa örtüşen bilgiler için “✓” ve örtüşmeyen bilgiler için “X” işareti koyunuz. “X” işareti koyduğunuz konularla ilgili güvenilir kaynaklar üzerinden araştırma yaparak doğru bilgileri belirleyiniz.

CEVAP

Tablodaki soruların metinde geçen cevaplarını öğrencinin yazması ve bilgilerin doğruluğunu kontrol etmesi beklenmektedir.

TÜRKÇE - 5

2. TEMA
ATATÜRK'Ü TANIMAK
KONUŞMA

KONUŞMA**T.K.5.11. Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilme**

Konuşmasında tahminlerinden yararlanabilmesi için sorulardan/görsellerden/kavramlardan hareketle sözlü metin oluşturma görevi verilebilir.

T.K.5.24. Uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanabilme**T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme**

Konuşma becerilerinde verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilir.

1. Görselleri inceleyerek nerelerin dikkatinizi çektiğini söyleyiniz.
2. Görsellerin tümünden çıkardığınız mesajı belirtiniz.
3. Görsellerden hareketle çıkardığınız mesajla ilgili bir konuşma yapınız.

5 TÜRKÇE

→ Konuşmadan önce aşağıdaki dereceli puanlama anahtarını dikkatle inceleyiniz. Konuşma performansınız belirtilen ölçütler çerçevesinde değerlendirilecek ve buna göre geri bildirim verilecektir.

Konuşma Becerisi İçin Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı	
Akıcılık	(4) Uygun sözcüğü/anlatımı ararken ara sıra yapılan duraklama dışında konuşma genel olarak doğaldı ve uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandı. (3) Zaman zaman duraksadı ve kendini yineledi, ara sıra yönlendirmeye gereksinim duyabilmesine karşın genellikle konuşma akışını sürdürdü. (2) Konuşma yavaş ve duraksamalı. Konuşmayı edilgen bir biçimde sürdürdü ve düzenli yönlendirmelere gereksinim duydu. (1) O kadar az konuştu ki akıcı bir konuşma olduğu söylenemez.
Söyleyiş	(4) Söyleyiş yanlış, anlamaya engel olmayacak kadar azdı. (3) Anlamaya engel olabilecek kimi söyleyiş yanlışları, dikkatle dinlemeyi gerektirdi. (2) Söyleyişte sık sık yapılan yanlışlardan dolayı anlaşılma güçlüğü oluştu. (1) Anlaşılması olanaklı değildi.
Sözcük bilgisi	(4) Birkaç uygun olmayan seçime karşın görev için gerekli sözcük dağarcığını etkili kullandı. (3) Kimi uygun olmayan örneklerle birlikte çoğunlukla görev için gerekli sözcük dağarcığını etkili kullandı. (2) Sınırlı sözcük kullanımı var, sık sık uygun olmayan seçimler yaptı. (1) Sözcük dağarcığı yetersiz ve uygun olmayan seçimler yaptı.
Dil yapılarının doğruluğu	(4) Çok az dil yapısı yanlış görüldü. (3) Dil yapılarının kimi yanlış kullanıldı ancak bunlar anlamayı engellemedi. (2) Konuşma sık sık yapılan yanlışlarla bozuk ve düzensizdi. (1) Anlaşılır cümleler kuramadı.
Beden Dili ve Mekân Kullanımı	(4) Beden dilini ve mekânı etkili bir şekilde kullandı. (3) Beden dili ve mekân kullanımı yeterliydi. (2) Beden dili ve mekân kullanımı yeterli sayılır. (1) Beden dili ve mekân kullanımını geliştirmesi gerekir.

Örnek Cevaplar

1. Görselleri incelediğimde Atatürk'ün tarımsal alanlarla ilgili bazı geziler yaptığı ve tarım aletleriyle ilgilendiği dikkatimi çekmiştir.
2. Görsellerin hepsinden Atatürk'ün tarıma çok önem verdiği mesajını çıkardım.
3. Aşağıda dereceli puanlama anahtarı ölçütlerine uygun / ölçütlerini karşılayan bir konuşma örneği verilmiştir.

Değerli öğretmenim, sevgili arkadaşlar hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün sizlere Atatürk'ün tarıma verdiği önem hakkında kısa bir konuşma yapacağım.

Tabii çok kısa sürede büyük değişikliklere imza atan bir dünya liderinin tarım alanında yaptıklarını bir konuşmada anlatmak pek mümkün değildir ancak kısaca özetlemeye çalışacağım. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye'de çalışan nüfusun yarısından fazlası tarımla uğraşıyordu. Kalkınmanın yolunun tarımdan geçtiğinin farkında olan Atatürk; kırsal kalkınmanın temellerini atmak için tarım aletleri, makineleri ve ilaçlarının satın alınarak halka tanıtılması gerektiğini biliyor. Öncelikle bunu sağlıyor. Yurdun değişik yörelerindeki hazineye ait boş, atıl araziler seçilip çiftlik hâline dönüştürülüyor. Atatürk, tıpkı buğday gibi stratejik olarak gördüğü şeker pancarı üretimini de yaygınlaştırıyor. Ülkenin çeşitli bölgelerinde şeker fabrikaları kuruluyor. Dünyadaki gelişmeleri yakından takip eden Atatürk, tarımsal eğitime de önem veriyor.

Mustafa Kemal Atatürk'ün tarım ile ilgili öyle önemli tespitleri var ki bugün bile geçerliliğini koruyor. Atatürk'ün tarıma bakış açısını ortaya koyan şu cümlelerini hatırlamakta fayda var: "Milli ekonominin temeli tarımdır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Fakat bu çok önemli işi isabetle amacına ulaştırabilmek için ilk önce ciddi etütlere dayalı bir tarım politikası tespit etmek ve onun için de her köylünün ve bütün vatandaşların kolayca kavrayabileceği ve severek tatbik edebileceği bir tarım rejimi kurmak lazımdır." Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki bu tespitlerin günümüz Türkiye'sinde hâlâ karşılığı vardır.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim.

TÜRKÇE - 5

2. TEMA
ATATÜRK'Ü TANIMAK
OKUMA

OKUMA

T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme

Okuyacağı metnin içeriğine yönelik tahminde bulunabilmesi için sözcük ilişkilendirme görevi verilebilir.

T.O.5.14. Öyküleyici metinlerdeki hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme

Okuduğu öyküleyici metinlerden hareketle hikâye unsurlarını belirlemeye yönelik çözümleme becerisi için kavram haritası kullanılabilir.

Aşağıdaki metni okuma hızı, duraklama, vurgu, tonlama ve telaffuzu, anlamı yansıtacak biçimde düzenleyerek sesli şekilde okuyunuz.

Yine bir gün Alpullu'dan otomobille Eskişehir'e gidiyorduk. Akşam olmak üzereydi. Bir köyden yolu göstermek üzere bir kılavuz almıştık. Şoförün tarafındaki basamakta ve ayakta duran bu köylüyle konuşmamı Paşa bana işaret etti. Köylüye sordum: "Mustafa Kemal Paşa'yı tanır mısınız?" "Hayır, hiç görmedim!" cevabını verdi. "Göreceksin ne yaparsın?" dedim. "Ayağının altına köprü olurum." deyince çok duygulandık. Paşa'nın müsaadeleriyle köylüye Paşa'yı gösterdim: "İşte Mustafa Kemal Paşa!" dedim. Gayet lakayt bir surette Paşa'nın yüzüne bakarak ve hafifçe gülümseyerek "Olur a!" dedi ve başını çevirdi. Köylünün bu hâlden Paşa'nın, Mustafa Kemal Paşa olduğuna inanmadığı ve benim latife ettiğimi sandığını anladım. Eskişehir'e yakın bir tepenin üzerine geldiğimiz zaman yer yer, öbek öbek ateşler yakılmış olduğunu gördük. Bu ateşler Paşa'nın geçeceği yolun iki tarafına külle petrol karıştırılarak meşale gibi yakılmıştı. Uzaktan bunları görünce köylüye yakılan ateşlerin ne olduğunu sordum. "Kiracılar ve arabacılar yakmışlardır." dedi. Fakat biraz sonra yakılan meşalelerin yanından geçip de Paşa'yı istikbal (karşılama) edenlerin yanına geldiğimiz zaman mızıkça ile bir askerî kıtayı ve halkın başında da Eskişehir Valisi Fatih Bey'i gören köylü, otomobildeki zatın hakikaten Mustafa Kemal Paşa olduğunu anlayınca şaşırdı ve âdeta saygı ve ürpertiyle otomobil durunca yanımızdan uzaklaşmak istedi. Fakat ben kendisini bırakmadım. Onunla birlikte Paşa'nın arkasından yürürken konuşmak istedim. Bana mütemadiyen "Aman kusur ettimse beni affediniz." diyordu. Hiçbir kusuru olmadığını söyleyince "O hâlde müsaade et de aydınlıkta bir daha yüzünü yakından göreyim." dedi. Yanımdan ayrılarak Paşa'yı doya doya görmek üzere ileriye geçti.

5 TÜRKÇE

a) Bu metinden alınan bazı kelimeler ve bu kelimelerin eş anlamları aşağıdaki tablolarda karışık hâlde verilmiştir. Kelimeleri eş anlamlarıyla eşleştiriniz ve kelimelerin eş anlamlarının kullanıldığı farklı birer cümle yazınız.

Kelimeler		Eş Anlamları		Cümlelerim
kılavuz	a	c	şaka	Her konuda şaka yapılmayacağını öğrenmen lazım.
müsaade	b	ç	kişi	Bir kişinin oyuyla eşitlik bozuldu.
latife	c	b	izin	İzin almak için öğretmenin yanına gitti.
zat	ç	e	sürekli	Bugün sürekli seni görmek istediğini söyledi.
hakikaten	d	a	rehber	Tur rehberini dikkatli dinleyin lütfen.
mütemadiyen	e	d	gerçekten	Bu olayın nasıl olduğunu gerçekten bilmiyorum.

b) Bu metnin hikâye unsurlarını yazınız.

**Şahıs/Varlık
Kadrosu**

Mustafa Kemal Atatürk, anlatıcı, şoför,
köylü adam (kılavuz), askerler, Vali Fatin Bey, halk

Mekân (Yer)

Alpullu-Eskişehir yolu, tepe

Zaman

Akşam saatleri

**Olay
Örgüsü**

Yol göstermesi için arabaya alınan köylü adamın Mustafa Kemal Atatürk'ü önce tanımaması, daha sonra gerçeği öğrendiğinde mahcup olması ve bunun üzerine Atatürk'ü tekrar görmek istemesi